

Runstenen anträffades år 1869 vid buskhuggning å S. Betby skog, SV om lägenheten Beate-lund, liggande på marken med den runristade sidan uppåt, ehuru täckt av jord och moss. Platsen är sank och torde förr ha varit kärrartad. Skogen innanför är oländig, och det är långt åt detta håll till närmaste bygd. Någon forntida väg synes därför knappast ha funnits på detta ställe. Möjligen har stenen, såsom redan Brouhn tänkt sig, »varit arbetad ur eller invid bergen i dess närhet och antagligen hade han på sin tunga tross under forslingen vintertiden — kommen på kärrisen — sjunkit och blifvit liggande till dess markens naturliga omdaning ändteligen gjorde minnesmärket åter synligt».

Stenen står nu rest på samma ställe, där den anträffades, med inskriftssidan vänd åt V.

Höjd 2,05 m., bredd (nedtill) 0,94 m. Ristningen är icke synnerligen djup. Stora stycken äro avflagrade; rundjurets huvud med inskriftens början är alldeles borta.

Inskrift:

.... a : stin : eftir : ierunt : sun : sia : ar · uar : uestpr : meþ ulfi : suni · hakunar ·

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

.... stæin æftir Iarund, sun sin, er var vestr með Ulfi, syni Hakonar.

».... stenen efter Jörund, sin son, som var västerut med Ulv, Håkons son.»

Till läsningen: Före 1 a finnes intet tydligt runtecken kvar; stenytan är avflagrad. Brate har dock tyckt sig på ett ställe kunna urskilja ett e. 1 a, som är fullt tydligt, är troligen sista runan i ett [lit ris]a 'lät resa', före vilket gått ett personnamn. Icke stungna runor äro 4, 21 i, tydligt stungna äro däremot 6, 12, 29, 35 e. 16 t är skadat genom flagring på h. sidan. 22 är tydligt a, ehuru n givetvis varit avsett. 23 a är säkert; icke e. 29 e är matt. 31 t fullt säker. 38 l är efteråt inklämt mellan 37 u och 39 f; synes dock vara fullt säker. — Boije: iftir : ierunt, sia, ar, u-s-pr, uifi. — Brate: eftir : ierunt, sia, ar, uesopr, uifi.

För formen hakunar, med r i stället för n, jfr Sö 254 alhiltar, Sö 266 onuntar, Sö 268 runar.

Jorundr är ett i Uppland påfallande vanligt namn, belagt i följande inskrifter: L 169 Jumkil, 196 Vaksala, 294 Rasbo, 302 och 1677 Funbo, 352 Törneby, Skå, 484 Ekeby, Skånella, 485 Sälna bro, Skånella, 539 Norrsunda, 664 Litslena, 720 Brunna, Vårfrukyrka, 775 Österunda. Utanför Uppland finnas endast enstaka belägg: Sö 21 och 260, Öl 25, L 1355 Högstena, Vgl. Under medeltiden är det enligt Lundgren »rätt vanligt». Även Hakon är ett relativt vanligt mansnamn (se bl. a. Sm 16), ehuru det i Södermanland endast är belagt här.

Ulv Håkonsson är f. ö. okänd. Sannolikt har han såsom hövding och ägare av ett skepp deltagit i ett härnadståg västerut.

261. S. Betby, Österhaninge sn, Sotholms hd.

Pl. 128. Pl. 1: B 667.

Litteratur: B 667, L 822. — Ransakningarna 1667—84; H. Hildebrand, Berättelse om en å lägenheten Beate-lund, under Ned-Beteby i Öster Haninge socken företagen grafundersökning m. m. 1867 (ATA); G. Upmark, Sotholms härad 1, s. 37; S. Boije, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius (i Peringskiölds Monumenta Sudermanniae och B 667); Brate (ATA).

Kyrkoherden Andreas Arvidi uppger, i sin förteckning över fornlämningar i Österhaninge 1668 (ingående i Antikvitetskollegiets Ransakningar), följande angående runstenar: »Om Rune-steenar, hvilke här i församlingen vpsöktes tree: en uthi Brooby, dhen andre i Hvalsta gården, och dhen tridie uthi een angh emellan Beteby och Stadzberga byar: men skriffterne ähro ickie alldeles klare, att man aff dhem någon vnderrettelse inhämta kan». Med blyerts har sedan till-

fogats: »Noch 1 vedh vägen emellan Söderby och Wester Haninge körka på sanmoon». Av dessa fyra runstenar, som Arvidi sålunda har känt till, motsvarar den första tydligen Sö 263, den tredje Sö 261 och den fjärde Sö 269. Vad som åsyftas med »dhen andre i Hvalsta gården» är icke fullt klart (möjligen Sö 273).

Stenen Sö 261 står nu rest på västra sidan om vägen mellan de båda gårdarna i S. Betby, skild från vägen genom en åker. Inskriftssidan är vänd mot NÖ, sålunda mot vägen. Ett stycke ovanför stenen finnas rester av gravkullar.

Höjd 2,38 m., bredd (nedtill) 0,70 m. Stenen är sålunda hög och smal som en bautasten; ytan är icke fullt plan utan, särskilt nedtill, svagt buktig. Ristningen är grund och otydlig, delvis mycket ojäm. Den ger i allt intryck av att vara utförd av en person, som var ovan och ej behärskade yrkets teknik.

Inskriften består av en blandning av runor och runliknande tecken. Den ger icke någon språklig mening och har säkerligen endast haft ett dekorativt syfte. Anmärkningsvärt är det ymniga bruket av prickar mellan tecknen; såsom ett slags skiljetecken förekommer här, liksom på den likartade Sö 230, figuren ·×·.

262. Blista, Österhaninge sn, Sotholms hd.

Pl. 127. Pl. 1: B 664.

Litteratur: B 664, L 823. G. Upmark, Sotholms härad 1, s. 36 f.; Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria 1 (1877), s. 7; S. Boije, Anteckningar (ATA); Anteckningar av okänd (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius (i Peringskiölds Monumenta Sudermanniae och B 664); Upmark a. a.; Brate (ATA).

Runstenen stod i äldre tid (enligt Peringskiöld och *Bautil*) vid »Blistads by». Upmark lämnar följande närmare upplysningar: »Denna sten . . . låg förr sönderslagen, till en del betäckt af gräs och jord, uti ett gärde V om Blista på gränsen mellan Ö. och W. Haninge, men flyttades vintern 1863—64 af jordegaren Hr Saxenberg till sin nuvarande plats». Boije har fått denna uppgift »bestyrkt af flera personer. Den har legat i Blistads gärde, nära gränsen till Alfvesta gärde, i en backsluttnings». I ATA finnes en karts-kiss, av okänd person, utvisande stenens ursprungliga plats, rakt V om Blista by, invid sockengränsen. »Enligt uppgift vid gården», säges det, »har den förr haft sin plats på ett skifte, som ännu bär namnet Runsten, midt emellan Alfvesta (Almsta) och Blista, NO från Alfvesta, alldeles invid gränsen mellan Öster- och Västerhaninge».

Stenen låg ännu 1884 i parken vid Årsta SV om gården, nära vägs-kälet, sönderslagen i tre delar. Den blev under sommaren 1885 hopsatt och rest vid själva infarten SV om gården, med den ristade ytan vänd åt SSV, mot vägen till Stymninge.

Fast, kornig gråsten. Höjd 2,63 m., bredd nedtill 1,05 m., över korsmitten 1,46 m. Fotstycket lär stå 4 fot djupt i jorden. Upptill på h. sidan är ett större stycke av nära kvadratisk form borta. Det saknas redan på Helgonius' teckning och har i senare tid förgäves sökts på stenens gamla plats vid Blista. Ristningen är synnerligen tydlig och väl bibehållen.

Inskrift:

× **suain** × **lit** × **resa** × **stin** . . . **fapur** × **sin** × **kupan** × **auk** × **iftir** × **kupfar** .

5 10 15 20 25 30 35 40

Svæinn let ræisa stein . . . faður sinn goðan ok æftir Guðvar.

»Sven lät resa stenen . . . sin gode fader och efter Gudvar.»